

Maj 2025

Inför vilande SGI vid kortvarigt utlandsboende

Resolutionsmottagare

Socialdepartementet

Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) är en central del av det svenska socialförsäkringssystemet och avgör rätten till ersättning vid sjukdom, föräldraledighet och andra trygghetssystem. SGI baseras på en persons inkomst och ger trygghet vid tillfälliga avbrott i arbetslivet.¹

I de flesta fall nollställs SGI efter tre månader vid en utlandsflytt, vilket innebär att man kan förlora sitt ekonomiska skydd i socialförsäkringssystemet. Reglerna varierar dock beroende på vilken arbetsgivare den enskilde har och i vilket land personen arbetar.

Vissa grupper undantas från denna regel, såsom personer utsända av en statlig arbetsgivare och biståndsarbetare. Dessa omfattas av särskilda skyddsregler som gör att de, även vid längre utlandsvistelser, har en aktiv eller vilande SGI. Vid en aktiv SGI får de fortsatt ta del av socialförsäkringssystemet. Med en vilande SGI får de däremot inte fortsätta ta del av socialförsäkringssystemet, men vid återkomst till Sverige är de kvar på samma nivå som vid utflytt.²

Personer som är utsända av en privat arbetsgivare omfattas däremot inte av detta skydd – för dem nollställs SGI i normalfallet efter ett år.

Problematiken blir särskilt tydlig för medföljande familjemedlemmar som ofta behöver pausa sitt yrkesliv under utlandsvistelsen. En medföljande förlorar sin SGI efter tre månader och måste återvända till Sverige inom ett år för att behålla sitt fullständiga försäkringsskydd. Detta skapar osäkerhet både inför, under och efter en längre utlandsvistelse.

¹ Försäkringskassan, [u.å], *SGI – när ersättning baseras på din inkomst*, Tillgänglig via: <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/sgi-nar-ersattning-baseras-pa-din-inkomst>, [hämtad: 2025-02-12].

² Sverige riksdag, [2010], *Socialförsäkringsbalken (2010:110) 5 kap. 4, 6 & 8 §*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialforsakringsbalk-2010110_sfs-2010-110/#K4, [hämtad: 2025-02-12].

Motsvarande osäkerhet råder för vissa studenter som läser hela eller delar av sin utbildning utomlands.

Problemet är i huvudsak koncentrerat till dem som arbetar eller studerar i länder utanför EU/EES/Schweiz, eftersom dessa inte omfattas av EU:s regler om samordning av de sociala trygghetssystemen.³

År 2023 presenterades betänkandet *"Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst"* (SOU 2023:30), där utredningen föreslog att SGI i huvudsak ska fastställas utifrån historiska inkomster, men att vissa grupper fortsatt ska ha möjlighet att få sin SGI fastställd på aktuella inkomster.⁴

Lösningförslag

Svenska företag och organisationer, liksom samhället i stort, gynnas av att utlandssvenskar återvänder till Sverige med värdefull internationell erfarenhet och kompetens. Därför anser Svenskar i Världen att det ska vara enkelt att flytta utomlands och återvända. Att SGI:n nollställs skapar hinder för de som arbetar utomlands en period och har för avsikt att återvända till Sverige. Att sakna rätt till vilande SGI under utlandsvistelsen kan leda till att anställda avstår från utlandsuppdrag eller att deras partner väljer att inte följa med.

Svenskar i Världen anser därför att de särskilda skyddsreglerna och det särskilda efterskyddet även bör omfatta privat anställda samt deras anhöriga vid kortvarigt utlandsboende på upp till fem år. Under denna period bör SGI vara vilande, vilket innebär att den skyddas från att nollställas och kan återaktiveras vid hemkomst till Sverige.

På motsvarande sätt bör även medföljande till statligt anställda som sänds ut kunna behålla sin SGI, vilket i dag inte är möjligt trots att de medföljande anses bosatta i Sverige.

Ytterligare en målgrupp som borde omfattas är så kallade freemovers, det vill säga studenter som själva ordnar sina studier utomlands utan att gå via ett utbytesprogram eller avtal mellan universitet. Även de bör omfattas av detta skydd och ha rätt till vilande SGI i upp till fem år efter utflytt från Sverige. Tidsperioden är kopplad till den tid det tar att genomföra en kandidatutbildning och en tillhörande master.

³Europeiska kommissionen, [u.å], *Samordning av de sociala trygghetssystemen i EU*, Tillgänglig via: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/moving-working-europe/eu-social-security-coordination_sv, [hämtad: 2025-02-12].

⁴Regeringen, [2023], *SOU 2023:30 Ett trygghetssystem för alla: Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst*, Statens offentliga utredningar, Tillgänglig via: https://www.regeringen.se/contentassets/0a34584571e248bc99473d1a9f13298b/sou-2023_30_pdf_a_webb.pdf